

29 Príbeh o siedmich slepých myškách

Témy: **kritické myslenie, mediálna gramotnosť**

- Veková kategória:** 10+
- Počet účastníkov:** do 30 osôb
- Trvanie aktivity:** 30 minút
- Metódy vzdelávania:** brainstorming, diskusia, reflexia
- Ciele aktivity:**
- všímať si veci z rozličných perspektív,
 - posúdiť informácie potrebné k vytvoreniu celkového obrazu,
 - vnímať komplexnosť a prepojenosť informácií,
 - rešpektovať časové hľadisko pri spracovávaní informácií.
- Materiál:**
- nahrávka rozprávky Sedem slepých myšiek (alebo vytlačený text s príbehom),
 - nepriehľadné vrečko a jeden zvláštny predmet, ktorý umiestnite do vrečka,
 - pre každého účastníka papier A4 a ceruzka/pero.
- Kľúčové slová:** kritické myslenie, získavanie informácií, posudzovanie informácií, celkový obraz

Priebeh aktivity:

1. Vopred si pripravíme vrečúško so zvláštnym predmetom. Vrečko má byť z takého materiálu, aby nebolo vidieť, aký predmet je umiestnený vo vnútri. Predmet zvolí lektor sám, najvhodnejšie taký, pri ktorom nebude ihneď po ohmataní jasné, o čo ide.

Náhodne vyberieme zopár účastníkov (podľa veľkosti skupiny) a vyzveme ich, aby siahli rukou do vrečka, chytili daný predmet, no zároveň ho z vrečka nevyťahovali. Pobádame ich, aby skúsili pomenovať, o aký predmet ide. Je veľmi dôležité, aby účastníci vec chytili len na kratučký moment. Po tom, ako povedia, čo držali v ruke, s nimi nevedieme žiadnu diskusiu, ani neporovnávame odpovede jednotlivých účastníkov.

2. Po krátkej úvodnej aktivite vysvetlíme účastníkom, že ich čaká príbeh o siedmich slepých myškách, ktoré – podobne ako účastníci v úvodnej aktivite – natrafili na niečo zvláštne. Ich nasledujúcou úlohou bude spolu s myškami prísť na to, čo to je. Aby sa im ale lepšie rozmyšľalo, budú môcť použiť papier, na ktorý si môžu zakresliť alebo zaznačiť objavy. Rozdáme každému papier A4, ktorý si ceruzkou/

Témy

Veková kategória

10+

Veľkosť skupiny

do 30 osôb

Čas

30 MINÚT

perom rozdelia na šesť rovnakých častí. Po každom dni, ako sa jedna myška vydá na prieskum, bude ich úlohou zakresliť, čo objavila.

3. Prehráme/prečítame účastníkom príbeh o siedmich slepých myškách. Po každom dni nahrávku zastavíme a necháme priestor, aby si účastníci stihli nakresliť, čo myška zistila. Objavy nemusia kresliť/popisovať detailne, stačia náčrty, prípadne, ak danú vec nevedia rýchlo nakresliť, môžu si do okienka objav myšky napísať.

4. Počas príbehu o poslednej myške vyzveme účastníkov, aby pouvažovali, čo urobila táto myška ináč a čo by mohli aj účastníci v úvodnej aktivite urobiť ináč. Keď pomenujú fakt, že myška preskúmala „vec“ zo všetkých strán, detailne si prešla každú časť, pokračujeme v príbehu, kde siedma myška zhrnie, na čo natrafila. V tomto momente môžu účastníci spoločne zdieľať svoje obrázky a zaznamenané postrehy. Necháme ich spoločne diskutovať o otázke: Čo myšky našli pri jazere? Po diskusii necháme účastníkom ešte priestor na to, aby za pomoci svojich náčrtov a zápiskov prišli na správnu odpoveď. Až potom im prehráme/prečítame záver príbehu.

Záverečný rozbor:

Spoločne diskutujeme o nasledujúcich otázkach:

- Aké je ponaučenie pre myšky z príbehu?
- Aké je ponaučenie pre nás do života?
- V akých situáciách by sme sa mali zachovať tak, že sa budeme snažiť zistiť všetky perspektívy príbehu?
- Ako by ste to preniesli do praxe? Do bežného života?
- Stretli ste sa niekedy v živote s tým, že ste mali nedostatok informácií a urobili ste preto nesprávne rozhodnutie?
- Ako by ste k riešeniu tejto situácie pristupovali v budúcnosti? Čo by ste si ešte overovali? Kde?

Ponaučenie z príbehu: Je dôležité sa na veci alebo problémy pozeráť z rôznych perspektív, snažiť sa ich pochopiť z rôznych strán a niekedy tomu venovať aj viac času, ako len k veci obrazne povedané pribehnúť, „chytiť“ ju a hneď vynášať súdy, posudzovať a hodnotiť, o čo ide.

Zdroj:

ČAJKA, A., BIOLEK, J., a kol. *Komu patrí zem, Metodická príručka globálneho vzdelávania pre učiteľov*. Bratislava: Centrum environmentálnej a etickej výchovy Živica, 2019, ISBN 978-80-972962-5-4

CEEV ŽIVICA, *Sedem slepých myšiek*. Youtube.com [online]. [cit. 2020-12-10]. Dostupné na: <<https://www.youtube.com/watch?v=Yze3AMJ2DSc>>

Sedem slepých myšiek

(príbeh na motívy indickej báje, inšpirovaný rozprávkou *Seven blind mice* od Ed Young)

Jedného dňa sedem slepých myšiek našlo na brehu rieky niečo zvláštne. Prekvapene pišťali: „Čo je to?“ a vystrašene bežali domov.

V pondelok sa prvá slepá myška odhodlala, že pôjde to Niečo preskúmať. Prišla k tomu úplne blízko, ohmatala to maličkými labkami a utekala k ostatným myškám, aby im oznámila: „Je to stĺp.“ Ale ostatné myšky jej neverili.

V utorok sa teda vydala na prieskum druhá slepá myška. Opatrne sa prikradla, vystrela labky, prešla po tom záhadnom čude a vystrašene utekala domov. „Je to had,“ pišťala už z diaľky.

„Nie je to had, je to dlhá a špicatá kopija,“ namietala tretia myška, keď sa v stredu vrátila od rieky, kde pozorne prehmatala to záhadné Niečo.

Vo štvrtok sa teda vybrala k rieke aj štvrtá myška. Keď sa dostala na breh rieky, rozhodla sa, že to Niečo musí poriadne preskúmať, a tak vyliezla až na jeho vrchol. Keď prišla domov, oznámila ostatným: „Je to obrovský útes“.

„To sa mi nejako nezdá,“ povedala v piatok piata myška a vydala sa na cestu k rieke. Našla niečo, čo ju prekvapilo. Príbehla domov celá zadýchaná a už z diaľky kričala: „Pohlo sa to! Je to určite veľký vejár!“

Aj predposledná myška sa rozhodla sama zistiť, čo to Niečo v skutočnosti je. Bola odvážna, a tak sa nebála vyskočiť a prejsť po tej záhadnej veci. Domov sa vrátila trochu sklamaná a ostatným myškám oznamovala: „Veď to nič nie je, iba obyčajné lano.“

Vtedy sa myšky začali veľmi hádať a prekrikovať. Každá predsa cítila niečo úplne iné! Ostatné myšky si určite iba vymýšľajú.

„Je to stĺp!“ kričala jedna.

„Nie, nie, je to určite vejár!“ pišťala druhá.

„Som si istá, že je to had!“ prekrikovala ich tretia.

Keď to už posledná slepá myška nemohla viac počúvať, vydala sa sama k rieke, aby zistila, aká je pravda. Prišla k tej záhade. Vybehla až na jej úplný vrchol, prebehla z jednej strany na druhú, spredu dozadu, odhora až dole, sprava doľava a potom sa usmiala a zvolala: „Už tomu rozumiem! To Niečo je

... pevné ako stĺp,

... ohybné a tenké ako had,

... špicaté ako kopija,

... mohutné a vysoké ako útes,

... široké ako vejár,

... a dlhé a vláknité ako lano.

Veď je to jasné.“

Bežala naspäť domov. Už z diaľky kričala na svoje kamarátky: „Nehádajte sa. Veď máte všetky pravdu. Každá ste sa dotkli iba jednej časti tej záhadnej veci. Ak všetky tieto časti spojíte dokopy, uvidíte pravdu.“ Myšky sa prestali hádať a zamysleli sa. Začali sa pozorne počúvať, spoločne diskutovať a nakoniec sa ku rieke vybrali všetky spoločne. Prebehli od hora až dolu, spredu dozadu, z jednej strany na druhú a jedným hlasom vykriekli: „Veď je to... slon!“